

3; Buhârî, "Şübr", 12; "Cihâd", 48) diğer maddî imkânlarla ilgili olarak da yol göstericidir. Resûlullah'ın, Allah tarafından peygamberler içinde sadece kendisine verilen bazı ayrıcalıkları sıralarken her defasında, "Bunları övünmek için söylemiyorum" demesi (*Müsned*, I, 5, 301; Tirmizî, "Menâkıb", 1; İbn Mâce, "Zühd", 37), insanın övünme niyeti taşımaksızın memnuniyet ifadesi olarak mazhar olduğu nimetleri anlatmasında sakınca bulunmadığını belirtmektedir. Başta kibir olmak üzere bencillik iddiası taşıyan her türlü davranışı yasaklayan, dünya hayatında mal mülk, evlât, makam ve mevki gibi imkânların insanlara birbirlerine karşı övünmek, Allah'ın haram kıldığı yerlerde kullanmak için değil Allah rızasına ve insanların faydasına uygun biçimde değerlendirilmek için verilmiş birer imtihan aracı olduğunu anlatan âyet ve hadisler de bu tür imkânlardan dolayı övünmenin yanlışlığını göstermektedir. İslâm ahlâk literatüründe övünme konusu genellikle kibir, ucb, tevazu gibi konular içinde ele alınmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Müsned, I, 1, 5, 181, 186, 301; II, 361, 524; III, 26, 42, 96, 134, 145, 226; V, 234, 342-344, 445, 446; İbrâhim b. Muhammed el-Beyhakî, *el-Mehâsin ve'l-mesâiv* (nşr. Muhammed Süveyd), Beyrut 1408/1988, s. 99; Hüseyin b. Ahmed ez-Zevzenî, *Şerhu'l-Mu'allakâti's-seb'a* (nşr. M. Muhyiddin Abdülhamîd), Beyrut, ts. (Mektebetü dâri'l-beyân), s. 115, 178; Râgib el-İsfahânî, *ez-Zer'â ilâ mekârimi's-şer'â* (nşr. Ebü'l-Yezîd el-Acemî), Kahire 1405/1985, s. 304-305; Şevkânî, *Fet-hu'l-kadîr*, Beyrut-Dımaşk 1412/1991, V, 575-576; Cevâd Ali, *el-Mufaşşal*, IV, 291-299, 307-308; Hannâ el-Fâhûrî, *el-Faḥr ve'l-ḥamâse*, Kahire, ts. (Dârü'l-maârif), s. 9-22.

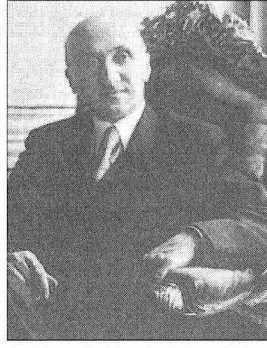

MUSTAFA ÇAĞRICI

ÖZ, Tahsin (1887-1973)

Müzeci.

İstanbul Çarşamba'da doğdu. Babası Mehmet Şükrü Efendi, annesi Hüsnîye Hanım'dır. İlköğrenimini Çarşamba'da Benlîzâde Sıbyan Mektebi'nde yaptıktan sonra Vefa Mülkiye İdâdisi'ne girdi (1899). Mezuniyetinin ardından Maarif Nezâreti Evrak Kalemi'nde memurluk yaparken İstanbul Dârülfünunu Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Âsâr-ı Atıka müzelerine muhasebe memuru tayin edilerek müzeciliğe başladı. Müzede müdür muavini olan Edhem Hamdi Bey'in 1923 yılında bu görevinden ayrılması ile yerine Tahsin Öz getirildi. Topkapı Sarayı müzeye dönüştürülüp İstanbul

Tahsin Öz

Âsâr-ı Atıka Müzesi yönetimine devredilince saray personelinden hazine müdürü unvanıyla burada görev yapan Refik Bey de 1928'de emekli olunca Tahsin Öz, Topkapı Sarayı Müzesi müdürlüğüne getirildi ve bu görevini yaş haddinden emekliye ayrıldığı 1953 yılına kadar sürdürdü. Topkapı Sarayı'ndaki hizmeti sırasında saray yeni baştan müze halinde düzenledi. Osmanlı padişahlarının terketmesinden sonra kendi haline bırakıldığı için harap olan sarayın onarımını o günlerin dar imkânları içerisinde gerçekleştirdi. Saray eşyalarının, hazinenin envanterini hazırladığı gibi müze kataloglarını iki ayrı dilde yayımlattı. Depolarda bulunan pek çok eseri ortaya çıkararak teşhir etti. II. Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine saraydaki eserlerin bir bölümü koruma amacıyla Niğde'ye gönderilmişti. Savaşın ardından eserlerin yeniden getirilmesi ve sergilenmesi konusunda büyük çaba sarfetti. Ayrıca Edirne'de Osmanlı-Rus savaşı sırasında harap olan Edirne Sarayı'nda 1950'li yıllarda küçük çapta da olsa kazı çalışmaları yaptırdı. 1946-1948 yıllarında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde Sanat Tarihi ve Tarih Bölümü öğrencileri için Osmanlı sanatı ağırlıklı seminerler düzenledi. Türk Tarih Kurumu ve Alman Arkeoloji Enstitüsü üyeliklerine seçildi. Topkapı Sarayı Müzesi müdürü iken İstanbul Eski Eserleri Koruma Encümeni'nin tabii üyesi olan Tahsin Öz, Gayri Menkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu oluşturulunca 1951'de bu kurulun üyeliğine getirildi. Emekliye ayrıldıktan sonra İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğü'nde eski eserler müşaviri oldu. 1956'da seçildiği Gayri Menkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu başkanlığını 1969'da bıraktıysa da üyelik görevini sürdürdü, 1973'te üyelikten de ayrıldı. 21 Eylül 1973'te vefat etti.

Eserleri. 1. *Topkapı Sarayı Müzesi Rehberi* (İstanbul 1933). Üzerinde yazmasına ait bir kayıt bulunmayan, Türkçe ve İngilizce (İstanbul 1936) basılmış bu kita-

bin Tahsin Öz tarafından yazıldığı bilinmektedir. 2. *Zwei Stiftungsurkunden des Sultans Mehmet II. Fatih* (İstanbul 1935). Türkolog P. Wittek ile birlikte açıklamalarla yayımlanması düşünülen Fâtiḥ Sultan Mehmed'in iki vakfiyesi bir anlaşmazlık yüzünden Wittek aradan çekilince açıklama konulmadan faksimile olarak Wittek'in Almanca önsözünü basılmıştır. 3. *Mimar Mehmed Ağa ve Risale-i Mimariye* (İstanbul 1944). 4. *Türk Kumaş ve Kadifeleri* (XV-XVI. yüzyıl, I, İstanbul 1946; XVII-XIX. yüzyıl, II, İstanbul 1951). Eser İngilizce'ye çevrilmiştir (Ankara 1950). 5. *The Topkapı Sarayı Museum 50 Masterpieces* (İstanbul 1952). 6. *Hırka-i Saadet Dairesi ve Emânât-ı Mukaddese* (İstanbul 1953). 7. *Topkapı Sarayı'nda Fatih Sultan Mehmed II'ye Ait Eserler* (Ankara 1953). 8. *Turkish Ceramics* (İstanbul 1955). 9. *İstanbul Camileri* (I-II, Ankara 1962-1965).

İlk yazılarını Tahsin Şükrü adıyla yayımlayan Tahsin Öz'ün ilmi makaleleri *Gecit-Reviev*, *Arkitekt*, *Türk Tarih Kurumu Belleteni*, *Güzel Sanatlar Dergisi*, *Ars Islamica*, *The Journal of the Palastina Oriental Society*, *Tarih Vesikaları*, *Türk Tarih-Arkeologya Dergisi*, *Vakıflar Dergisi*, *Türk Tarih Kurumu Yıllık Konferanslar*, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* ile Türk tarih kongrelerine sunulan tebliğler arasında neşredilmiştir. Bunun yanı sıra *Yedigün*, *Aylık Ansiklopedi*, *Mensucat Meslek Dergisi*, *İstanbul* (Halkevleri dergisi), *Panorama*, *Radyo*, *Resimli Tarih Mecmuası*, *Türk Hazinesi*, *Tarih Konuşuyor*, *Tarih Dünyası*, *Yeni Tarih Dünyası*, *Yeni İnci*, *Türk Dili*, *La Turquie Kemaliste*, *La Turquie Moderne*, *Türkiye*, *Ülkü* ve *Yapı* dergilerinde, *Cumhuriyet*, *Tan*, *Tanin*, *Vatan* ve *Yeni İstanbul* gazetelerinde de çeşitli yazıları bulunmaktadır. Tahsin Öz'ün müzecilik hâtıralarından oluşan *Hayatım* adlı anıları Topkapı Sarayı Müzesi Müdürü Ahmet Menteş'in gayretleriyle yayımlanmıştır (İstanbul 1991).

BİBLİYOGRAFYA :

Tahsin Öz, *Hayatım*, İstanbul 1991; Bedi N. Şehsuvaroğlu, "Cumhuriyet Devri Müzecilerinin Piri Tahsin Öz (1887-1973)", *Tercüman Gazetesi*, İstanbul 24 Eylül 1973; Erdem Yücel, "Tahsin Öz'ün Hatırası", *TTOK Belleteni*, XLI/320 (1974), s. 17-20; Semavi Eyice, "Tahsin Öz (1887-1973)", *TTK Belleteni*, XXXVIII/152 (1974), s. 709-732; a.mlf., "Öz, Tahsin", *DBİst.A*, VI, 196-198; Mahmut H. Şakiroğlu, "Tahsin Öz Bibliyografyası", *TTK Belleteni*, XXXVIII/152 (1974), s. 733-749.

ERDEM YÜCEL